

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Stormgade 2-6
1470 København K
Tlf. 3392 2800
Fax 3392 2801
kebmin@kebmin.dk
www.kebmin.dk

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om det europæiske gassystems modstandsdygtighed på kort sigt – beredskab i forbindelse med en eventuel afbrydelse af gasforsyninger østfra i løbet af efteråret og vinteren 2014/15 (meddelelse om gas stress-test).

[Kontor/afdeling]

[Dato]

J nr. [XXX]

/

Energistyrelsen

J nr. 6501/6507-1875
Ref. PST/MHI

KOM (2014) 654 final

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 16. oktober 2014 sin meddelelse om det europæiske gassystems modstandsdygtighed på kort sigt – beredskab i forbindelse med en eventuel afbrydelse af gasforsyninger østfra i løbet af efteråret og vinteren 2014/15.

Meddelelsen indeholder for det første en vurdering af virkningerne af en afbrydelse af transit af gas til Europa via Ukraine og virkningerne af en 6-måneders afbrydelse af russiske gasleverancer i en gennemsnitlig vinter og med en kuldebølge. En længevarende afbrydelse af gasforsyningerne fra Rusland via Ukraine og en længevarende afbrydelse af alle forsyninger fra Rusland vil få store konsekvenser i EU, hvor de østlige EU-lande og landene i Energifællesskabet vil blive hårdest ramt. Med henblik på den kommende vinter opstiller Kommissionen nogle kortsigtede henstillinger, som vil kunne sikre, at EU er bedre forberedt på at imødegå en konkret risiko for forsyningsafbrydelser fra øst i den kommende vinter.

Meddelelsen har ingen direkte konsekvenser for dansk ret, der rækker ud over den eksisterende gasforsyningssikkerhedsforordning.

2. Baggrund

Meddelelsen fra den 16. oktober 2014 om resultatet af stress-testen af det europæiske gassystem er opfølgning på Kommissionens meddelelse fra 28. maj 2014 til Europa-Parlamentet og Rådet om europæisk energisikkerhedsstrategi (COM (2014) final). Heri henstiller Kommissionen bl.a., at der iværksættes energisikkerhedsstresstest i lyset af risici for forsyningsforstyrrelser i den kommende vinter.

Det forventes, at Kommissionen under henvisning til resultaterne af stress-testen og erfaringerne med EU-forordning nr. 994/2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden vil fremkomme med forslag til revision af EU-forordningen.

3. Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er at redegøre for resultatet af stress-testen af det europæiske gasforsyningssystem ved en hel eller delvis afbrydelse af gasleverancerne fra Rusland til Europa i en kortere eller længevarende periode i den kommende vinter 2014/15.

Medlemslandene blev i juli 2014 bedt om at gennemføre nationale stress-test af gasforsyningssystemer som grundlag for en samlet stress-test af det europæiske gasforsyningssystem under givne fælles forudsætninger for en afbrydelse af gasleverancerne fra Rusland.

Stress-testen viser, at en længevarende afbrydelse af gasforsyningerne fra Rusland via Ukraine og i tilfælde af afbrydelse af alle gasforsyninger fra Rusland vil få store konsekvenser for EU, hvor de østlige medlemslande og landene i Energifællesskabet vil blive hårdest ramt. Testen viser endvidere, at et samarbejde der bygger på en optimeret udnyttelse af infrastrukturen og en forholdsmæssig byrdefordeling, sikrer forsyningen til beskyttede kunder i medlemslandene og Energifællesskabet, men der vil kunne forventes store begrænsninger i ikke-beskyttede kunders gasanvendelse.

Meddelelsen om stress-testen indeholder en række hastende kortsigtede henstillinger med henblik på den kommende vinter inden for følgende emner:

At få markedet til at fungere på kort sigt:

- *Maksimere kapaciteten på sammenkoblingslinjerne og fjerne eller forhindre begrænsninger i handelen på tværs af grænserne.* Kommissionen fremhæver bl.a. at eksportbegrænsninger kan have en skadelig virkning i tilfælde af en forsyningsafbrydelse.
- *Optimere anvendelsen af gaslagrene.* Dette kan ske ved at sikre, at der er tilstrækkelige økonomiske incitamentter til stede for at undgå, at markedsaktører ikke for hurtigt udnytter gaslagrene.
- *Sikre at infrastrukturprojekter gennemføres rettidigt.* Kommissionen peger på, at det er vigtigt, at ibrugtagning af projekter, der er planlagt afsluttet i de kommende måneder, sker uden forsinkelser.

Tydelig definition af, hvornår markedet ophører med at fungere

- *Gennemføre forpligtelse om forsyningsstandard.* Kommissionen peger på, at det kan være hensigtsmæssigt at opfordre gasleverandører til at

forberede sig på de forskellige forsyningsituationer, der måtte opstå næste vinter.

- *Træffe beslutninger om at reducere forsyningsstandarder med henblik på at stille yderligere gasmængder til rådighed for markedet.* Ifølge Kommissionen har medlemslande med en forhøjet forsyningsstandard, herunder Danmark, en forpligtelse til midlertidigt at reducere standarden med henblik på at stille yderligere gasmængder til rådighed for markedet i tilfælde af en erklæret nødforsyning på EU-niveau eller regionalt niveau..
- *Maksimere potentialet for at overgå fra naturgas til andre brændselsformer.* Kommissionen finder, at det er vigtigt at kunne gå over til andre brændselsformer for at forhindre og afhjælpe forsyningsafbrydelser. Kommissionen peger især på fjernvarmeanlæg og overgang fra kraftvarme til varmeproduktion forudsat at den manglende elproduktion kan erstattes fra anden side.
- *Gennemføre kortsigtede foranstaltninger med henblik på at øge energieffektiviteten og reducere gasefterspørgslen.* Kommissionen peger på, at en effektiv måde at opnå en mærkbar nedgang i efterspørgslen er at opfordre forbrugerne til at sænke rumtemperaturen eller hjælpe forbrugerne med at træffe andre energibesparende foranstaltninger.
- *Præcisere transmissionsoperatørernes rolle i nødsituationer.* Kommissionen nævner, at det kan overvejes, om det er nødvendigt at give transmissionsoperatørerne yderligere ansvarsområder, som f.eks. kan omfatte indkøb og transport af gas til markedsområder og evt. om oplagingskapacitet.

At koordinere og samarbejde om både beredskabsplaner og mulige indgreb:

- *Behov for at udvikle det regionale samarbejde om gasforsynings-sikkerheden yderligere.* Kommissionen finder, at alle lande bør sikre en tæt koordinering og samarbejde om gasforsyningen, så transmissionsledninger på tværs af grænser anvendes effektivt til gavn for begge lande.
- *Behov for større åbenhed.* Kommissionen mener, at transmissionssystemoperatørerne, de nationale regulatorer, medlemsstaterne indbyrdes og interessenter bør tilstræbe den størst mulige åbenhed omkring deres foranstaltninger.
- *Kommissionens fortsatte overvågningsrolle og brugen af Gaskoordinationsgruppen.* Kommissionen har til hensigt nøje at følge forsynings sikkerheds-situationen i tæt samarbejde medlemsstaterne og interessenterne. Herudover vil Kommissionen anvende hastemøder i

Gaskoordinations-gruppen til regelmæssige møder for at drøfte sagen med medlemsstaterne og interessenter

- *Samarbejde med lande uden for EU.* Kommissionen vil opfordre vigtige energipartnere, herunder lande med kapacitet til eksport af LNG, til at fortsætte det samarbejde, der blev indledt i forbindelse med arbejdet med stress-testen.

På mellemlangt sigt (inden udgangen af 2015) henstiller Kommissionen:

- *EU's medlemsstater og Energifællesskabets anvendelse af bestemmelser vedrørende det indre energimarked.* Kommissionen vil udstede en henstilling til EU's medlemsstater om at samarbejde med de kontraherede parter om anvendelse af den tredje liberaliseringspakke og om spørgsmål vedrørende forsyningssikkerhed.
- *Fremskyndelse af ibrugtagning af projekter af interesse for Energifællesskabet.* Kommissionen finder, at alle nødvendige foranstaltninger bør træffes for at fremskynde gennemførelsen af de vigtigste infrastrukturprojekter, der anses for at være af afgørende betydning ud fra et forsyningssikkerhedsmæssigt synspunkt.
- *Genevaluering af undtagelser vedrørende modsatrettede fysiske gasstrømme (reverse flow).* Reverse flow gør det muligt for medlemslandene at opretholde reelle fleksible forbindelser med hinanden. Kommissionen peger i denne forbindelse på nogle store forbindelsesgaslinjer, der i dag kun løber fra øst til vest. Reverse flow vil her muliggøre forsyning fra vest mod øst i en krisesituation med afbrydelse af forsyningen fra Rusland.
- *Brændselsskift gennem fjernvarme- og kraftvarmeanlæg i beboelsesejendomme/den tertiære sektor og industrisektoren.* Kommissionen peger på at fjernvarmenet giver teknologisk fleksibilitet. Fjernvarmesystemer, der i dag anvender gas, kan omstilles til alternative energikilder, som kan gennemføres i løbet af 1-2 år.
- *Reduktion af varmeefterspørgsel i industrien og energiomstilling.* Kommissionen mener, at industrien og energisektoren har et stort potentiale for energieffektivitetsforanstaltninger, som med lave omkostninger reducerer efterspørgslen med en kort tilbagebetalingstid.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Parlamentets holdning foreligger endnu ikke.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

EU-forordningen er i dansk ret suppleret med bekendtgørelse nr. 996 af 13. oktober 2011 om varetagelse af naturgasforsyningsikkerheden, som fastlægger ansvar og opgaver for varetagelse af landets naturgasforsyningsikkerhed.

7. Konsekvenser

Lovmæssige konsekvenser

Meddelelsen har i første omgang ingen direkte konsekvenser for dansk ret, der rækker ud over den eksisterende gasforsyningsikkerhedsforordning. Det er muligt, at meddelelsen kan udløse en revision af EU-forordning nr. 994/2010 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden, som i dansk ret er suppleret med bekendtgørelse nr. 996 af 13. oktober 2011 om varetagelse af naturgasforsyningsikkerheden, som fastlægger ansvar og opgaver for varetagelse af landets naturgasforsynings-sikkerhed.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser, administrative konsekvenser for det offentlige eller samfundsøkonomiske konsekvenser. Det er muligt, at meddelelsen kan udløse en revision af EU-forordning nr. 994/2010, som evt. kan have statsfinansielle, administrative og samfundsøkonomiske konsekvenser.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen medfører ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet

Beskyttelsesniveauet

Meddelelsen vurderes ikke i sig selv at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Meddelelsen fra den 16. oktober 2014 om gas stress-test vil ikke blive sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Meddelelsen fra den 16. oktober 2014 har generelt fået en positiv modtagelse af alle EU-lande. Der er dog ikke kendskab til andre landes specifikke holdninger til meddelelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er enig i, at der på både kort, mellemlangt og langt sigt er behov for at styrke EU's energiforsyningsikkerhed, hvor naturgasforsyningsikkerheden navnlig på kort sigt indgår som et vigtigt element. Regeringen støtter derfor initiativer, der vil kunne medvirke til at styrke den europæiske naturgasforsyningsikkerhed til gavn for europæisk erhvervsliv og husholdninger. Regeringen vil tage stilling til de

enkelte konkrete foranstaltninger, når Kommissionen forelægger sit forslag til revision af forordningen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.